

Stratejik Girişimcilik Alanına İlişkin Bibliyometrik Bir Değerlendirme

A Bibliometric Evaluation Concerning the Strategic Entrepreneurship Field

Yrd. Doç. Dr. Didem ÖZER ÇAYLAN*

Özet

Bu çalışma stratejik girişimcilik araştırma alanını inceleyen literatür temelli bir analizi kapsamaktadır. Stratejik girişimcilik araştırmasının genel bir resmini ortaya koymak amacıyla özelliikli uygulama yöntemi olarak bibliyometrik analiz tekniği(atıf yöntemi) kullanılmaktadır. Araştırma 2007-2013 yılları arasında Strategic Entrepreneurship Journal'da yayımlanmış 123 adet bilimsel makaleyi kapsamaktadır. Atıf analizinin ve değerlendirmelerin sonucu olarak stratejik girişimcilik alanında yapılan araştırmaların ekonomi, rekabet, stratejik yönetim gibi bilim alanlarının yanında kaynaklara dayalı yaklaşım, örgütsel davranış, inovasyon ve öğrenme konularından da etkilendiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Girişimcilik, Bibliyometri, Atıf Analizi.

Abstract

This study applies a literature-based analysis in its discussion of the research field of strategic entrepreneurship. It uses bibliometric techniques (Citation analysis) as its primary research method to present a general picture of the strategic entrepreneurship research. Paper covers 123 research articles published in the Strategic Entrepreneurship Journal between 2007-2013. Upon observing the citation analysis and evaluation of topics that result, it becomes clear that the research on strategic entrepreneurship is influenced by both the scientific fields of economics, competition, strategic management, and the topics of resource-based theory, organizational behaviour, innovation and learning.

Keywords: Strategic Entrepreneurship, Bibliometrics, Citation Analysis.

* Dokuz Eylül Üniversitesi, Denizcilik Fakültesi, Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Bölümü, didem.ozer@deu.edu.tr

1. GİRİŞ

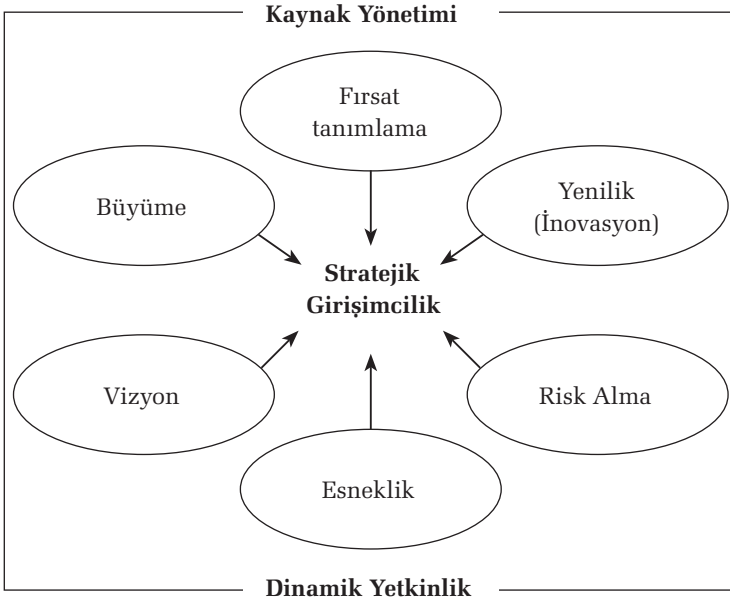
Girişimcilik, elde bulunan kaynakların durumuna bakmaksızın fırsatların peşinde koşmaktır (Stevenson, 1983). Girişimciler, bir işletmenin organize edilmesi ve yönetilmesini bireysel olarak üstlenen, bir kar uğruna muhtemel riskleri göğüslemeye hazır kişiler olarak, aslında kendileri bunun bilincinde olmasalar da nihai bir stratejist olarak tanımlanabilirler (Wheelen ve Hunger, 2012a). İşletmelere birçok fırsat sunan küresel rekabet ile birlikte girişimcilik, yönetim disiplini içinde anılan önemli konulardan biri haline gelmiştir. Mintzberg (1973) girişimciliği stratejik karar alma yaklaşımlarının içinde değerlendirerek stratejik yönetimde girişimciliğin önemini belirtmiştir (Wheelen ve Hunger, 2012b;74). Altuntaş'a göre (2014) girişimcilik ve stratejik yönetim düşüncesinin birleştirilmesine yönelik çalışmaların sayısı hızla artmaktadır. Bu çalışmalardan çoğu uluslararası bir yayın olan "Strategic Entrepreneurship Journal" içinde yer almaktadır. Bu durumdan hareketle, çalışmanın amacı, "Strategic Entrepreneurship Journal" bilimsel dergisinde yayımlanmış tüm araştırma makalelerini esas alarak girişimcilik araştırmalarına ilişkin bir değerlendirme gerçekleştirmektir.

2. STRATEJİK GİRİŞİMCİLİK ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR

2000 yılından sonra ortaya çıkan "Stratejik Girişimcilik" alanına yoğunlaşan araştırmaların temelinde teori, model ve tanımlamalar bulunmaktadır. Entrialgo vd., (2000) ve Messegem (2003)'in yaptığı gibi yönetim, strateji ve girişimciliği ayrı ayrı tanımlayıp bağlantı kuran araştırmaların yanında stratejik girişimcilik tanımına bütünsel bir bakış açısı ile yaklaşan araştırmalar da bulunmaktadır. Stratejik girişimciliği <kazanç(servet) elde etmek için stratejik bakış açısı ile girişimci faaliyetlerde bulunmak> diye tanımlayan Hitt vd. (2001:408), dışsal ağlar, kaynaklar, örgütsel öğrenme, inovasyon ve uluslararasılaşma konularına odaklanmıştır. Bu doğrultuda stratejik girişimciliği ağ ve öğrenme teorisi ile kaynak temelli yaklaşıma dayandıran benzer bir yayın Ketchen vd.(2007)'ne aittir. Ireland, Hitt ve Sirmon'a (2003) göre ise girişimcilik ve stratejik yönetim araştırmaları hem kendine has bir özellik taşımaya başlamıştır hem de her ikisinin de örgüt bilimine değerli katkıları bulunmaktadır. Bazı akademisyenlerle benzer olarak Ireland, Hitt ve Sirmon bu iki disiplinin birbirini destekleyici ve hatta tamamlayıcı olduğunu düşünmektedirler.

2000 yılının ikinci yarısında stratejik girişimcilik kavramına duyulan ilgi artmış ve bu alanda farklı bakış açıları ile çeşitli bilimsel çalışmalar ya-

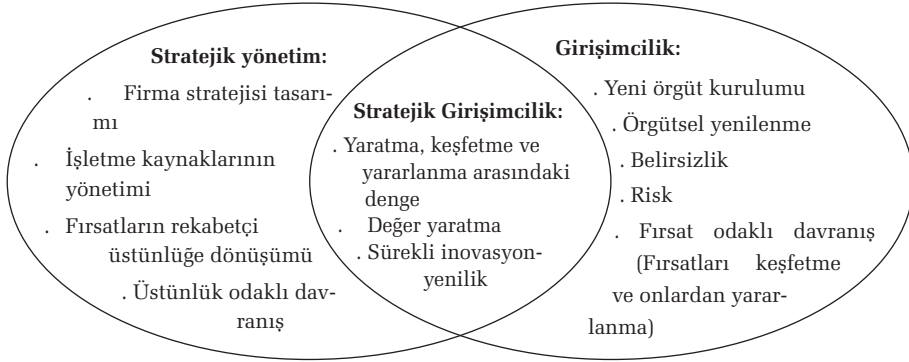
pılmıştır. Stratejik girişimciliği, strateji ve girişimciliğin değer yaratan kesim kümesi olarak ifade eden Ireland ve Webb (2007) inovasyonun etkisiyle rekabetçi üstünlük elde etmeyi gelecekteki fırsatları araştırmak adına önemli bulmuştur. Stratejik düşünme ve stratejik planlamayı vurgulayan Kuratko ve Audretsch (2009) ekonomi ve liderlik perspektifinden stratejik girişimcilik kavramına ulaşmıştır. Örgüt içinde stratejik girişimcinin etkisini ortaya koyan Monsen ve Boss (2009) insan kaynakları ve örgütsel davranış bakış açısı ile yöneticinin ve personelin algısını <proaktif, yenilikçi ve risk alabilen> şeklinde değerlendirmiştir. Stratejik girişimciliği Kyrgidou ve Hughes (2010) “değer yaratma potansiyeli en yüksek fırsatları belirlemek için firma çabalarını girişimci bileşenler ile kolaylaştırma, kendi kaynak tabanına dayalı, ölçülebilir stratejik eylemler yoluyla bu fırsatları kullanma süreci” olarak tanımlamıştır. Luke ve diğerleri (2010) ise stratejik girişimciliği başka bir açıdan değerlendirmiş ve piyasaya yeni bir şey getirmek için kurulmuş, yenilik (inovasyon), fırsat tanımlama ve büyümenin bir arada yer aldığı belirgin bir süreç olarak tanımlamıştır. Bu iki tanımla ifade eden ve stratejik girişimciliğin temelini oluşturan unsurlar Şekil 1’de görülmektedir.

Şekil 1. Stratejik Girişimciliğin Bileşenleri

Kaynak: Kyrgidou ve Hughes, 2010: 49

Yakın tarihte stratejik girişimcilik kavramını inceleyen iki önemli araştırma Hitt, vd. (2011) ile Kraus, vd. (2011)'nin yayınlarıdır. Hitt vd. (2011; 57) stratejik girişimcilik odaklarının geniş ve zengin olduğunu vurgulamış ve araştırma konularının ekonomi, psikoloji, sosyoloji ile örgüt teorisi ve örgütsel davranış gibi birçok disiplini içine alan bir yapıya sahip olduğunu belirtmiştir. Şekil 2'de belirtildiği gibi 2007 yılında Ireland ve Webb'in stratejik girişimciliği değer yaratan bir kesişim kümesi olarak tanımlamasının ardından bu düşünceyi irdeleyen Kraus vd. (2011) kaynaklar, yetkinlikler, strateji, girişimci, iş çevresi ve örgüt yapısından oluşan altı önemli başlıkta yeni bir kavramsal model geliştirmiştir.

Şekil 2. Stratejik Girişimcilik: Girişimcilik ve Stratejik Yönetim arasında değer yaratan kesişim kümesi

Kaynak: Ireland and Webb, 2007: 51; Kraus vd.,2011: 61

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Son yıllarda üzerinde sıkça durulan bir kavram olan stratejik girişimcilik üzerinde önemli etkiye sahip olan eserleri ve araştırmacıları tespit etmek ve bu disiplindeki temel konuları ortaya çıkarmak amacıyla, girişimciliği stratejik açıdan bakan ve Bilimsel Enformasyon Enstitüsü (ISI) Dergi Atıf Raporlarına göre 2013 yılı itibariyle 1.744 etki faktörüne sahip "Strategic

Entrepreneurship Journal” seçilmiştir. Tablo 1’de de görüldüğü gibi girişimcilik literatüründe stratejik bakış açısını ismine taşıyan bir başka dergi bulunmamaktadır. Seçilen dergide örneklem olarak, derginin yayımlanmaya başladığı yıl olan 2007 yılından 2013 yılı sonuna kadar olan dönemdeki 123 araştırma makalesi temel alınmıştır. Araştırma sürdürülürken 2014 yılı henüz tamamlanmadığı için dönemsel incelemeye 2014 yılı makaleleri dahil edilememiştir.

Tablo 1: Adında “Girişimcilik” geçen Uluslararası Akademik Dergiler ve Yayınevleri

İlk Yayın Yılı	Dergi İsmi	Yayınevi
1983	Journal of Small Business and Entrepreneurship	Taylor and Francis Online
1992	Journal of Entrepreneurship	SageJournals
1995	Academy of Entrepreneurship Journal	Allied Academies
1995	International Journal of Entrepreneurial Behaviorand Research	Emerald
2001	International Journal of Entrepreneurship and Innovation Management	Inderscience Publishers
2005	International Entrepreneurship and Management Journal	Springer
2007	<i>Strategic Entrepreneurship Journal</i>	<i>Wiley Online Library</i>
2009	International Journal of Entrepreneurial Venturing	Inderscience Publishers
2011	Entrepreneurship Research Journal	De Gruyter
2012	Business and Entrepreneurship Journal	Scienpress Ltd
2012	Journal of Innovation and Entrepreneurship	Springer

Strategic Entrepreneurship Journal içinde genel bir stratejik girişimcilik değerlendirmesi yapmak amacıyla yola çıkılan çalışmada, ilk etapta girişimcilik araştırması konusundaki çalışmalara odaklanılmış (Cornelius vd., 2006; Schildt vd., 2006; Bouckennooghe vd., 2007; Landström, 2008; Landström ve Persson, 2010; Granados vd., 2011; Landström vd., 2012) ve çalışmaların çoğunun bibliyometrik tekniklere dayandığı görülmüştür. Bu nedenle çalışmanın yöntemi olarak sıklıkla kullanılan bibliyometrik analiz yöntemi seçilmiştir.

Çalışmadaki bibliyometrik analizler en çok atıf alan dergi sıralaması ve atıf yöntemi esas alınarak incelenmekte ve genel girişimcilik araştırmaları bağlamında değerlendirilmektedir. Araştırma aracı olarak bibliyometrik verileri analiz etmek amacıyla geliştirilmiş *BIBEXCEL* yazılımı kullanılmıştır (Persson, vd. 2009, Al, vd. 2012). Bibexcel uygulamasında analizi yapılacak olan 123 eser Web of Science veri tabanı içinden “plain-text” olarak öncelikle 7 yılı kapsayan tek bir dosyada bir araya getirilmiştir. Sonrasında ise yazılım içinde analize uygun *.doc* uzantılı dosya elde edilmiş ve yapılan tüm analizler Bibexcel programı ile uyumlu bu dosya ile gerçekleştirilmiştir.

İlk Aşama-En Çok Atıf Alan Dergi Sıralamasına Göre Değerlendirme: Strategic Entrepreneurship Journal içinde bulunan 2007-2013 dönemindeki 123 araştırma makalesi temel alınmış ve makaleler Bibexcel uygulamasındaki “*cited journal*” kriteri ile analiz edilmiş, sonuçta dağılım sıklıkları en çok olan yani 123 makale içinde en çok atıf yapılan ilk 20 dergi belirlenerek listelenmiştir.

İkinci Aşama-Atıf Analizi: Daha önce de açıklandığı gibi atıf analizi için 2007-2013 arası 7 yıllık dönem toplamda 123 araştırma makalesi incelenmiştir. Bibexcel yazılımında “*cited document (CD)*” kriteri ile belirlenen dağılım sıklığı kapsamında ilk 20 eser en çok atıf alan eser olarak listelenmiştir. Bunun yanında yayın türü ve yazarların çalıştığı kurumlar da değerlendirmeye katılan analiz unsurları arasındadır.

3. ARAşTIRMA BULGULARININ DEğERLENDİRİLMESİ

Strategic Entrepreneurship Journal kapsamında 2007-2013 yılları arasında 123 makale incelenmiş ve yapılan analiz ve değerlendirmeler sonucu aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır;

3.1. Dergi Atıflarının Analizi

2007-2013 dönemleri arasında yayımlanan makalelerden, dergi makalelerine toplamda 7517 atıf yapılmıştır. Tablo 2’de görüldüğü gibi en çok atıf alan 10 dergiye yapılan atıflar, toplam atıfların yarısından fazlasını (%51,1) oluşturmaktadır. Strategic Management Journal toplam 739 atıf sayısı ile en çok atıf alan (%10,2) dergidir.

Tabloda yer alan dergilerin etki faktörlerine bakıldığında, bu dergilerin yönetim, işletme, ekonomi, finans, stratejik yönetim, psikoloji ve sosyoloji alanlarının en önemli dergileri olduğu söylenebilir. Bu açıdan girişimcilik hem insana odaklanan hem de kurumsal bakış açısını yansıtan çok disiplinli araştırma konuları arasında sayılabilir.

Yönetim temelli dergilerin dağılımı ve toplam atıf içindeki ağırlığı girişimcilik araştırmalarının daha çok yönetim alanının içinde incelendiğini göstermektedir. Bölgesel bir değerlendirme yapıldığında ise listede yer alan *American Economic Review*, *American Journal of Sociology*, *American Sociological Review* gibi dergiler, atıf ağırlığı az olmasına karşın girişimcilik konusunu içeren Amerika orijinli dergiler olarak göze çarpmaktadır. Bu etki yazarların çalıştığı kurumların incelemesinde de ortaya çıkmıştır.

3.2. Yayın Türü

2007-2013 yılları arası en çok atıf alan eserlerden 13’ü bilimsel dergi, 6’sı kitap, 1’i kitap bölümüdür(Tablo 4). Bilimsel dergilere daha fazla atıf yapılmasının nedeni olarak stratejik girişimcilik alanının çok yeni olması ve son dönemlerde bu alanda kitaptan ziyade makale basımının tercih edilmesi gösterilebilir.

Tablo 2: 2007-2013 Dönemi En Çok Atıf Alan İlk 20 Bilimsel Dergi

Sıralama	Atıf Alan Dergiler	Etki Faktörü (2013*)	Atıf Sayısı	Toplam Atıf içindeki %
1	<i>Strategic Management Journal</i>	2,993	739	10,2
2	<i>Academy of Management Journal</i>	4,974	495	6,8
3	<i>Administrative Science Quarterly</i>	2,394	426	5,9
4	<i>Academy of Management Review</i>	7,817	409	5,6
5	<i>Journal of Business Venturing</i>	3,265	402	5,5
6	<i>Organizational Science</i>	3,807	347	4,8
7	<i>Entrepreneurship Theory and Practice</i>	2,598	270	3,7
8	<i>Management Science</i>	2,524	267	3,7
9	<i>Journal of Management</i>	6,862	192	2,6
10	<i>Strategic Entrepreneurship Journal</i>	1,744	171	2,3
11	<i>Research Policy</i>	2,598	152	2,1
12	<i>Journal of International Business Studies</i>	3,594	136	1,8
13	<i>American Economic Review</i>	3,305	111	1,5
14	<i>Journal of Applied Psychology</i>	4,367	102	1,4
15	<i>American Journal of Sociology</i>	4,045	99	1,3
16	<i>Journal of Management Studies</i>	3,277	91	1,2
17	<i>Journal of Finance</i>	6,033	78	1,1
18	<i>Harvard Business Review</i>	1,831	73	1,0
19	<i>Journal of Political Economy</i>	3,617	69	0,9
20	<i>American Sociological Review</i>	4,266	68	0,9
	Diğer Dergilere Yapılan Atıf		2820	37,5
	Dergilerdeki Toplam Atıf Sayısı		7517	100

* Thomsen Reuters'ın hazırladığı 2013 Dergi Atıf Raporu'ndan alınmıştır.

3.3. Yazarların Çalıştığı Kurumlar

En çok atıf alan 13 bilimsel dergi makalesi toplam 20 yazar tarafından yazılmakla birlikte bu yazarların yayın döneminde çalıştıkları kurumların buldukları ülke Amerika Birleşik Devletleri'dir (Tablo 3). Tüm yazarların orijinlerinin Amerika olması, stratejik girişimcilik yazınında Amerikan üniversitelerinin önde geldiğini göstermektedir.

Tablo 3: En çok Atıf Alan Bilimsel Makale Yazarlarının Kurumları

Yazar	Yayın Döneminde Çalıştığı Kurum	Ülke
Alvarez ve Barney	The Ohio State University	ABD
Baker	North Carolina State University	ABD
Barney	Texas A&M University	ABD
Cohen	Carnegie Mellon University	ABD
Hitt	Texas A&M University	ABD
Hoang	Case Western Reserve University	ABD
Hybels	Leadership in Medicine, Inc	ABD
Ireland	University of Richmond	ABD
Kirzner	New York University	ABD
Levinthal	University of Pennsylvania	ABD
March	Stanford University	ABD
Nelson	Nouthern Illinois University (ve Universidade de SãoPaulo)	ABD (Brezilya)
Sarasvathy	University of Washington	ABD
Shane	University of Maryland	ABD
Sirmon	Arizona State University	ABD
Stuart	University of Chicago	ABD
Teece	University of California	ABD
Venkataraman	University of Virginia	ABD
Zahra	Georgia State University	ABD

Girişimciliğin temelini oluşturan Öğrenme ve İnovasyon konularına odaklanan makalesiyle Cohen ve Levinthal (1990) ile Kaynak temelli yaklaşımı savunan Barney (1991) 1990'lı yılların başından beri Amerika'nın bu alandaki etkisini göstermektedir.

3.4. Atıf Analizi

2007-2013 döneminde Strategic Entrepreneurship Journal'da yayımlanan 123 makaledeki atıflar incelenmiş ve bu dönemde stratejik girişimcilik araştırmalarında en etkili olan eserler Tablo 4'te sunulmuştur.

En çok atıf alan (24 atıf) ilk iki bilimsel çalışma Barney(1991)'nin kaynak ve rekabet odaklı "Firm Resources and Sustained Competitive Advantage" başlıklı makalesi ile Cohen ve Levinthal (1990)'a ait öğrenme ve inovasyon odaklı "Absorptive Capacity: A New Perspective on Learning and Innovation" başlıklı makalesidir. Bu iki makale özelinde işletmenin kaynaklarının ve girişimcinin öğrenme ve yeniliğe odaklı davranışı girişimciliğin tanımı ile bağlantılı olarak değerlendirilebilir.

2007-2013 yılları arasında en çok atıf alan bu 20 eserin genel içeriği ve kapsamı incelendiğinde temel bazı yaklaşımların etkisinin görüldüğü söylenebilir. Stratejik girişimcilik alanında yapılan araştırmaların odağındaki bu temel yaklaşımlar aşağıdaki gibi gruplanabilir:

Ekonomi, Piyasa ve Rekabet odaklı yaklaşım: Yönetim biliminin oluşmasında temel teşkil eden ekonomi bilimi, girişimcilik araştırmalarında da kendini göstermektedir. Bu yaklaşımın en eski eseri olan Knight'ın(1921) kitabı "Risk, Belirsizlik ve Kar" başlığı ile aslında girişimcinin karşılaştığı sorunları ve bu sorunlarla başa çıkabildiği sürece elde edeceği kazancı ekonomik teoriye dayandırarak açıklamış ve bu üç temel kavramın girişimci için hayati önemini vurgulamıştır.

Tablo 4: 2007-2013 Dönemi En Çok Atıf Alan Eserler (n = 123)

Sıra No	Yazar / Yazarlar	Yayın Yeri ve Tarihi	Yayın Türü	Atıf Sayısı*
1	Barney	Journal of Management, 1991, V17, P99-120	Bilimsel Dergi	24
2	Cohen ve Levinthal	Administrative Science Quarterly, 1990, V35, P128-152.	Bilimsel Dergi	24
3	Shane ve Venkataraman	The Academy of Management Review, 2000, V25, P217-226.	Bilimsel Dergi	23
4	March	Organization Science, 1991, V2, P71-87.	Bilimsel Dergi	22
5	Nelson ve Winter	<i>An Evolutionary Theory of Economic Change, 1982.</i>	Kitap	20
6	Baker ve Nelson	Administrative Science Quarterly, 2005, V50, P329-366	Bilimsel Dergi	20
7	Shane	Organization Science, 2000, V11, P448-469.	Bilimsel Dergi	19
8	Stuart, Hoang ve Hybels	Administrative Science Quarterly, 1999, V44, P315-349.	Bilimsel Dergi	18
9	Alvarez ve Barney	Strategic Entrepreneurship Journal, 2007, V1, P11-26.	Bilimsel Dergi	17
10	Knight	<i>Risk, Uncertainty and Profit, 1921.</i>	Kitap	16
11	Stinchcombe	<i>Handbook of Organizations, 1965, P142-193.</i>	Kitap bölümü	16
12	Schumpeter	<i>The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle, 1934.</i>	Kitap	16
13	Kirzner	Journal of Economic Literature, 1997, V35, P60-85.	Bilimsel Dergi	16
14	Sarasvathy	Academy of Management Review, 2001, V26, P243-263.	Bilimsel Dergi	15
15	Teece	Research Policy, 1986, V15, P285-305	Bilimsel Dergi	14
16	Zahra, Ireland ve Hitt	The Academy of Management Journal, 2000, V43, P925-950.	Bilimsel Dergi	14
17	Cyert ve March	<i>A Behavioural Theory of the Firm, 1963</i>	Kitap	14
18	Ireland, Hitt ve Sirmon	Journal of Management, 2003, V29, P963-989	Bilimsel Dergi	14
19	March ve Simon	<i>Organizations, 1958.</i>	Kitap	13
20	Aiken ve West	<i>Multiple Regression: Testing and Interpreting Interactions, 1991.</i>	Kitap	13

*Toplam atıf 10.078'dir.

Schumpeter (1934) “Ekonomik Kalkınma Teorisi” başlıklı kitabında para, faiz ve döngü konusuna değinmekte, kredinin ekonomik kalkınma sürecindeki belirgin rolünü ve zorunlu tasarruf anlamı ile girişimci için ne kadar gerekli olduğunu vurgulamaktadır. Nelson ve Winter (1982) ise “Ekonomik Değişimin Evrimsel Teorisi” başlıklı kitaplarında ekonomi biliminin yanında davranışçı yaklaşımı da vurgulamaktadır. Onlara göre yöneticiler sınırlı rasyonelliğe sahiptirler ve belirsizlik ile karşı karşıyayken karar alırlar. Ayrıca yönetim kararları ekonomik analizlerden ziyade rutine ve standart operasyon prosedürüne göre alınmaktadır. Bu açıdan yazarlar işletmelerin davranışlarını tanımlamayı ve öngörmeyi hedefleyen modeller geliştirmişlerdir. Kirzner (1997) makalesinde girişimcilik faaliyetlerini rekabetçi piyasa şartlarında değerlendirmiş ve Avusturya ekonomisi bakış açısı ile girişimci keşif durumunu açıklamıştır. Ona göre girişimcinin hata yapmasına rağmen hata yapacağına ilişkin bir eğilimi bulunmamaktadır. Sarasvathy (2001)ekonomi ve yönetim bilimini bir arada incelemiş ve girişimciliğin temelinde nedensellik-etkisellik ilişkisini sorgulamıştır. Sonuçta girişimcinin etki yaratan (effectuator) uygulamaya dönük biri olduğunu, başka bir deyişle yaratıcı (creative) bir aktör olduğunu, şimdiki ve gelecekteki çok sayıda isteğin ekonomik karar alma sürecinde yaratıldığı ve şekillendiğini ileri sürmektedir.

Kaynaklara dayalı yaklaşım: Bu yaklaşımın kurucularından Barney’e (1991) göre işletmelerin stratejisini uygulayabilmesi için elinde bulundurduğu stratejik olarak değerli olan kaynakların aynı zamanda az bulunur olması gerekir. İşletme şayet değerli ve nadir kaynaklara sahip ise bu kaynakları ile rekabet avantajı kazanabilir. Eğer bu kaynaklar kolaylıkla ikame edilemez ve rakiplerce taklit edilemezler ise bu sayede işletme rekabet avantajını sürdürmeyi başarır. Stuart, Hoang ve Hybels (1999) ise genç işletmelerin örgütler arası ağları, ilişkileri üzerinde durmuş ve bu ilişkilerin işletmelerin hayatta kalabilmeleri için gerekli olan kaynakları elde etme becerilerini nasıl etkilediğini araştırmıştır. Örneğin yeni kurulan işletmelerin yüksek statülü başka bir işletme ile olan ilişkisinin finans kaynağı bulmasında kolaylaştırıcı bir etki olduğunu vurgulamaktadır. Baker ve Nelson (2000) tamircilik kavramını makalelerine taşımış ve girişimcilerin ellerinde bulundurdukları kaynakları kullanarak yeni kaynaklar yaratmalarının önemine değinmiştir. Bu sayede yeni kurulmuş bir işletmenin hayatta kalma şansının dışa bağımlı olmadığı için daha da artacağını ileri sürmektedirler.

Örgütsel Davranış ve Örgüt Çevresine Odaklanan Yaklaşımı: 1950’lerin sonu ve 1960’lı yılların örgüt odaklı yayınları girişimcilik alanında halen daha atıf almaktadır. 1958 yılında yayınlanan March ve Simon’un “Örgütler” adlı kitabı örgüt teorilerini, sosyal psikoloji ve örgütsel davranış konuları ile iç içe inceleyen klasik bir eserdir. Cyert ve March (1963) “Firmaların Davranışçı Teorileri” adlı kitabında geleneksel ekonomi temelli teoriyi geliştirmeyi amaçlamış, işletmelerin kar arttırmayı amaçlayan örgütler olduklarını savunan geleneksel düşünceyi reddederek işletmelerin içinde yer alan alt gruplara özel davranışlara odaklanmıştır. Örneğin yöneticilerin, hissedarların ve işçilerin amaçları arasındaki çelişkileri çözmeye çalışan uzlaşma yolunu incelemiş, çalışanın ücret artırımı ile işletmenin kar artırımı arasındaki çelişkiyi davranışçı teori ile açıklamaya çalışmıştır. Bununla birlikte tecrübenin davranış değişikliğine etkisini ortaya koyarak örgütsel öğrenme yaklaşımına da geçiş noktası olmuştur. Stinchcombe (1965) James March’ın editörlüğünü yaptığı “Handbook of Organizations- Örgütler El Kitabı” içinde “Sosyal Yapı ve Örgütler” başlıklı bir bölüme sahiptir. Bu bölümünde Stinchcombe, genel inceleme alanı olarak örgütlerin dış çevresi olan toplumların örgüt iç çevresi ile arasındaki ilişki üzerinde durmuştur. Sosyal yapı kavramını, gruplar, kurumlar, kanunlar, nüfus yapısı ve sosyal ilişkiler bütünü çerçevesinde açıklamıştır. Önem verdiği ilk konu başlığı bu sosyal yapının yeni kurulan işletmeler üzerindeki etkisi olmuştur.

Örgütsel Öğrenme, Keşif, Yaratıcılık ve İnovasyon: En çok atıf alan 20 eser içinde en çok üzerinde durulan konu girişimcilik ruhunu oluşturan keşfetme, öğrenme, yaratma ve yeniliklere açık olma konularındadır. Bu alanda yapılan girişimcilik araştırmalarının sayısı 1980li yıllardan sonra artmıştır. Teece (1986) müşteriler, taklitçiler ve sektördeki diğer takipçi ve katılımcılar inovasyondan fayda sağlarken yeniliğe odaklanan işletmelerin inovasyonda en iyi olmalarına rağmen ekonomik geri dönüş almada çoğu zaman başarısız olmalarının nedenlerini ortaya koymaktadır. Yazar, teknolojik başarı ile ticari başarı arasındaki farkı incelemeye alır. Cohen ve Levintal (1990) çalışmalarında öğrenme ve yenilik konularına odaklanarak araştırma geliştirme yatırımlarını analiz etmiş ve işletmelerin aslında faaliyette buldukları öğrenme çevresinin özelliklerine duyarlı olduklarını belirtmişlerdir. Bu öğrenme çevresinin temelinde bilgi vardır. İşletme dış çevresinden gelen bilginin yanında, deneyimle kazanılmış bilgi, teknolojik ve bilimsel çalışmalardan

elde edilen bilgi bu kapsamda değerlendirilmiştir. Bu bilgi bütününe değerlendirebilme ve uygulamaya dönük yenilikçi faaliyetler ile ticari bir sonuç elde etme yeteneğinin genelini işletmenin “hazmedici kapasitesi” şeklinde tanımlamışlardır. Onlara göre işletmelerin öğrenme kolaylığı ve teknolojiyi benimsemesi gelecekteki kullanıcıların önceden var olan bilgilerinin inovasyona ne derece etki ettiği ile ilgilidir.

March(1991) örgütsel öğrenmenin keşfi ve kullanımına yönelik çalışmasında öğrenme, analiz, taklit, rejenerasyon ve teknolojik değişikliğin her türlü rekabetçi üstünlüğü güçlendirme ve örgütsel performansı artırma çabasının temel bileşenleri olduğunu ileri sürmüştür. Yeni keşfetme ve var olanı kullanma arasında ticari bir denge söz konusudur. Belirsizlik, zaman ve mekân açısından ele alındığında yeni keşfetme faaliyetlerinde daha belirgin haldedir. Aynı alanda bir makale yayınlayan Alvarez ve Barney (2007) keşfetme ve yaratma teorisini girişimcilik ve stratejik yönetim kapsamında incelemiş, her iki teoriyi hedefin, girişimcinin ve karar almanın doğasına ilişkin varsayımlarla açıklamıştır. Kesinlik, risk, şüpheli durum ve belirsizlik konularını girişimcinin karar alma, iş planlama ve finans olgularına göre değerlendirmiştir.

Shane (2000) çalışmasında girişimci fırsatların değerlendirilmesine ve bu fırsatlara önceki bilgiler sayesinde daha çabuk tepki verilmesine değinirken Zahra, Ireland ve Hitt (2000) yeni kurulmuş işletmelerin uluslararasılaşmasında uluslararası çeşitlilik ile piyasa giriş şeklinin işletmenin teknolojik öğrenme ve finansal performansına ne derece etkili olduğu sorusuna yanıt aramışlardır.

Bir stratejik girişimcilik modeli ortaya koyan Ireland, Hitt ve Sirmon (2003) öncelikle stratejik yönetim içinde stratejik girişimciliğin doğasını ortaya koymuş ve yaratıcılık ve inovasyon kavramlarını sürdürülebilirlik bakışı ile incelemişlerdir. Sonuçta her tür işletmenin (yeni ya da eski, küçük ya da büyük) hem fırsat arayıcı hem de üstünlük sağlayıcı davranışlar içine girmesi zorunludur diyerek stratejik girişimciliği davranışsal bir boyutta ele almıştır. Ayrıca onlara göre araştırmaların “girişimci liderler rekabetçi üstünlük yaratmak için kaynakları nasıl stratejik bir şekilde yönetmelidirler?” sorusu üzerinde durması gerekir.

En çok atf alan üçüncü sıradaki Shane ve Venkataraman'ın (2000) makalesi girişimciliği geliştirmekte olan ve önemi her geçen gün artan bir araştır-

ma alanı olarak değerlendirmiş ve yukarıda belirtilen yaklaşımların dışında kalan genel bir çalışma gerçekleştirmiştir.

Bu yaklaşımların dışında kalan bir diğer eser ise değişkenler arasında ilişki analizi ve ilişkinin gücünü değerlendirmeyi amaçlayan Aiken ve West'in (1991) Çoklu Regresyon konusundaki araştırma yöntemi kitabıdır.

4. SONUÇ

Bu çalışma girişimciliği stratejik yönetim alanı içinde değerlendiren uluslararası "Strategic Entrepreneurship Journal" içinde yer alan 2007-2013 yılları arasında yayımlanmış 123 makalenin atıf analizi ile incelenmesini ve stratejik girişimcilik araştırmalarının odağında bulunan eser ve yazarların etkisini ortaya koyarak araştırmaya hangi konuların temel teşkil ettiğini vurgulamayı amaçlamıştir.

Dergi atıflarına bakarak bu alanda önde gelen derginin Strategic Management Journal olduğunu söylemek mümkündür. Tüm dergi atıflarında ise "yönetim" biliminin önde gelen ve etki faktörü yüksek dergileri stratejik girişimcilik araştırmalarına kaynak oluşturmaktadır. Yayın türü açısından bilimsel dergiler dikkat çekmekte ve bu bilimsel dergilerin yazarlarının çalıştığı kurum değerlendirildiğinde Amerikan üniversiteleri ön plana çıkmaktadır.

Çalışmanın en geniş kapsamlı analizi 123 makaledeki en çok atıf yapılan eserlerin sıralamasını ve yazarlarını ortaya çıkaran Atıf Analizi olmuştur. Bu analiz sonuçlarına göre stratejik girişimcilik araştırmalarının odağında belli başlı temel yaklaşımlar yer almaktadır. Bunlardan ekonomi ve rekabet temelinde olan yaklaşımlar ile kaynak temelli yaklaşım ve örgütsel davranış ve örgüt çevresini kapsayan yaklaşımlar yönetim alanında da sıkça adı duyulmuş stratejik yönetim araştırmalarına da kaynak teşkil eden yazar ve eserlerin genel etkisini göstermektedir. Örgütsel öğrenme, keşif, yaratıcılık ve inovasyon içeren eserler ise özellikle girişimcilik literatüründe bilimsel dergiler aracılığı ile etkisini göstermektedir.

Sonuç olarak stratejik girişimcilik araştırmalarının genel yöneliminin girişimcinin bireysel özellik ve çabalarının yanında kurduğu işletmenin yapısı, kaynakları ve çevresine odaklanan araştırma konuları olduğunu ve

stratejik girişimcilik literatüründe yer alan konularla birebir uyuştuğunu söyleyebiliriz.

Araştırmanın en temel kısıtı tek bir bilimsel dergi üzerinden genel değerlendirmeler yapılmış olmasıdır. Gelecek araştırmalar için daha çok sayıda girişimciliğe odaklanmış derginin belli başlı konulardaki araştırma makaleleri değerlendirmeye alınarak daha detaylı bulgulara ulaşılabilir, bu sayede daha kapsamlı ve birbiri ile ilişkilendirilmiş sonuçlar elde edilebilir.

Kaynakça

Aiken, Leona S. ve West, Stephen G. (1991) “*Multiple Regression: Testing and Interpreting Interactions*”, SAGE Publications, Inc.

Altuntaş, Gültekin (2014) “Girişimcilik ve Stratejik Yönetim İlişkisi: Bir Stratejik Girişimcilik Modeli ve Borsa İstanbul Bist – 100 Endeksinde İşlem Gören İşletmeler Örneği” 13. Ulusal İşletmecilik Kongresi, 8-10 Mayıs, Kemer, Antalya.

Alvarez, Sharon A. ve Jay B. Barney, (2007) Discovery and creation: alternative theories of entrepreneurial action” Strategic Entrepreneurship Journal, 1, 11-26.

Baker, Ted ve Reed E. Nelson (2005). Creating Something from Nothing: Resource Construction through Entrepreneurial Bricolage. Administrative Science Quarterly, 50, 329-366.

Barney, J.B. (1991), Firm resources and sustained competitive advantage. Journal of Management 17: 99–120.

Bouckenoghe Dave, Dirk De Clercq, Annick Willem ve Marc Buelens (2007) “An Assessment of Validity in Entrepreneurship Research” The Journal of Entrepreneurship, 16, (2), 147–171. SAGE Publications, doi: 10.1177/097135570701600202.

Cohen, Wesley M. ve Daniel A. Levinthal (1990) Absorptive Capacity: A New Perspective on Learning and Innovation. Administrative Science Quarterly, 35, 128-152.

Cornelius, Barbara, Hans Landström ve Olle Persson (2006) Entrepreneurial Studies: The Dynamic Research Front of a Developing Social Science. Entrepreneurship Theory and Practice, Baylor University, ABD.

Cyert, Richard M. ve James G. March, (1963) “*A Behavioral Theory of the Firm*”, USA: Michigan University Press.

Entrialgo, Montserrat, Esteban Fernandez ve Camilo J. Vazquez (2000) “Linking entrepreneurship and strategic management: evidence from Spanish SMEs” Technovation, 20, 427–436, Elsevier Science Ltd.

Granados, Maria L., Vlatka Hlupic, Elayne Coakes ve Souad Mohamed, (2011), Social enterprise and social entrepreneurship research and theory, Social Enterprise Journal, 7 (3)198-218, Emerald Group Publishing Limited, doi: 10.1108/17508611111182368

Hitt, Michael A., R. Duane Ireland, S. Michael Camp ve Donald L. Sexton (2001) Guest Editors' Introduction to the Special Issue Strategic Entrepreneurship: Entrepreneurial Strategies for Wealth Creation. *Strategic Management Journal*, 22, 479–491, doi: 10.1002/smj.196

Hitt Michael A., R. Duane Ireland, David G. Sirmon ve Cheryl A. Trahms (2011) Strategic Entrepreneurship: Creating Value for Individuals, Organizations, and Society. *The Academy of Management Perspectives*, 25 (2) 57-75.

Ireland, R. Duane, Michael A. Hitt ve David G. Sirmon, (2003) A Model of Strategic Entrepreneurship: The Construct and its Dimensions. *Journal of Management*, 29, (6), 963-989. ElsevierInc. doi:10.1016/S0149-2063(03)00086-2

Ketchen, David J.Jr., R. Duane Ireland ve Charles C. Snow (2007) Strategic Entrepreneurship, Collaborative Innovation, and Wealth Creation. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 1: 371–385 Wiley InterScience, doi:10.1002/sej.20.

Kirzner, Israel M. (1997) Entrepreneurial Discovery and the Competitive Market Process: An Austrian Approach. *Journal of Economic Literature*, 35, 60-85.

Knight, Frank H. (1921) *“Risk, Uncertainty and Profit”*, Boston: Houghton Mifflin Company.

Kraus, Sascha, Ilkka Kauranen ve Carl Henning Reschke, (2011), Identification of domains for a new conceptual model of strategic entrepreneurship using the configuration approach”, *Management Research Review*, 34 (1), 58 - 74.

Kuratko, Donald F ve David B. Audretsch (2009) Strategic Entrepreneurship: Exploring Different Perspectives of an Emerging Concept. *Entrepreneurship Theory and Practice*, Baylor University, ABD.

Kyrgidou, Lida P. ve Mathew Hughes (2010) Strategic entrepreneurship: origins, core elements and research directions. *European Business Review*, 22 (1), 43-63, EmeraldGroup Publishing Limited. doi:10.1108/09555341011009007.

Landström, Hans (2008), Entrepreneurship research. *Journal of Intellectual Capital*, 9(2) 301–322, Emerald Group Publishing Limited, doi: 10.1108/14691930810870355.

Landström, Hans ve Olle Persson (2010), *“Entrepreneurship research: research communities and knowledge platforms”*. Historical Foundations of Entrepreneurial Research (Ed:Hans Landström ve FranzLohrke), Edward Elgar Publishing.

Landström, Hans, Gouya Harirchi ve Fredrik Åström (2012) “Entrepreneurship: Exploring the knowledge base” *Research Policy*, 41, 1154– 1181. Elsevier B.V. doi:10.1016/j.respol.2012.03.009

Luke, B., Kate Kearins ve Martie-Louise Verreyne (2010) A theory of strategic entrepreneurship. (Ed: J. L. Fox). Proceedings of 7th AGSE International Entrepreneurship Research Exchange.

March, James G.ve Herbert A. Simon, (1958) “*Organizations*”, John Wiley&Sons, Inc.

March, James G. (1991) Exploration and Exploitation in Organizational Learning Organization Science, 2, 71-87.

Messeghem, Karim (2003) Strategic Entrepreneurship and Managerial Activities in SMEs. International Small Business Journal, 21: 197, Sage Publications, doi: 10.1177/0266242603021002004.

Mintzberg, H. (1973). Strategy-making in three modes. California Management Review (Winter). 44-48.

Monsen, Erik R. ve Wayne Boss (2009) The Impact of Strategic Entrepreneurship Inside the Organization: Examining Job Stress and Employee Retention. Entrepreneurship Theory and Practice, Baylor University, ABD.

Nelson, Richard R. ve Sidney G. Winter, (1982) “*An Evolutionary Theory of Economic Change*”, USA: Belknap Press of Harward University Press.

Persson, O. D., R. Danell, R. ve J.W. Schneider (2009) “How to use Bibexcel for Various types of bibliometric analysis” In Celebrating scholarly communication studies: A Festschrift for Olle Persson at his 60th Birthday. (Ed. F. Åström, R. Danell, B. Larsen, J. Schneider) 9–24. Leuven, Belgium: International Society for Scientometrics and Informetrics.

Sarasvathy, Saras D. (2001) Causation And Effectuation: Toward A Theoretical Shift From Economic Inevitability To Entrepreneurial Contingency. Academy of Management Review, 26, 243-263.

Schildt, Henri A., Shaker A. Zahra ve Antti Sillanpää (2006) Scholarly Communities In Entrepreneurship Research: A Co-Citation Analysis, Entrepreneurship Theory and Practice, Baylor University, ABD.

Schumpeter, Joseph A. (1934) “*The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*”, Cambridge: Harvard University Press.

Shane, Scott (2000) Prior Knowledge and the Discovery of Entrepreneurial Opportunities. Organization Science, 11, 448-469.

Shane, Scott ve Sankaran Venkataraman (2000) The promise of entrepreneurship as a field of research. The Academy of Management Review, 25, 217-226.

Stevenson, Howard H. (1983) "A Perspective on Entrepreneurship." Harvard Business School Background Note 384-131, October (Revised April 2006.)

Stinchcombe, Arthur L. (1965) "Chapter 4: Social Structure and Organizations" Handbook of Organizations, P142-193. Routledge Library Edition.

Stuart, Toby E., Ha Hoang ve Ralph C. Hybels, (1999) "Interorganizational Endorsements and the Performance of Entrepreneurial Ventures" Administrative Science Quarterly, 44, 315-349.

Thomsen Reuters, (2013) ISI Web of Knowledge, Journal Citation Reports, <http://admin-apps.webofknowledge.com/JCR/JCR?RQ=HOME> (Erişim: 29.09.2014).

Teece, David J. (1986) Profiting from technological innovation: Implications for integration, collaboration, licensing and public policy Research Policy, 15, 285-305

Wheelen, Thomas L. ve J. David Hunger (2012a) "Strategic Management and Business Policy: Toward Global Sustainability" Web Chapter B: Strategic Issues in Entrepreneurial Ventures and Small Businesses. New Jersey: Pearson Education http://markmortensen.wiki.uml.edu/file/view/M02_WHEE7358_12_SE_CH0B.pdf (Erişim: 20.06.2013).

Wheelen, Thomas L. ve J. David Hunger (2012b) "Strategic Management and Business Policy: Toward Global Sustainability" New Jersey: Pearson Education.

Zahra, Shaker A., R. Duane Ireland ve Michael A. Hitt, (2000) International Expansion by New Venture Firms: International Diversity, Mode of Market Entry, Technological Learning and Performance. The Academy of Management Journal, 43, 925-950.